

مدیر عامل شرکت بنیز تجهیز:

انحصار باید شکسته شود

هلدینگ بنیز که شرکت بنیز تجهیز یکی از زیرمجموعه‌های آن است، با ایجاد اشتغال مستقیم برای ۱۰۰ نفر و بالغ بر ۵۰ نفر نیروی محلی، همواره چیزی حدود ۱۵۰ نیرو را تحت پوشش خود قرار می‌دهد. مدیر عامل این مجموعه موفق که سهم عمده توفیق شرکت را وابسته به حضور همین نیروهای متخصص، متعهد و دلسوز می‌داند، در پروژه‌های اخیر خود به کاهش هزینه‌های جاری، کاهش نیاز به خدمات بهره‌بردار، صرفه‌جویی قابل توجه انرژی و بیش از همه صرفه‌جویی در مصرف آب تاکید ویژه‌ای داشته‌است. آنچه در ادامه می‌خوانید گپ‌وگفتی دوستانه با مهندس بابک صابری مدیر عامل شرکت بنیز تجهیز و عضو هیات‌مدیره هلدینگ به‌منظور آشنایی بیشتر با خدمات گسترده این شرکت است.

رؤیای یکی از کارهای ویژه شرکت اجرای پروژه‌های آبیاری قطره‌ای زیرسطحی است، کمی در این رابطه توضیح بفرمایید.

آبیاری قطره‌ای زیرسطحی به‌ویژه در شرایط بحران آب فعلی کشور، مبحثی است که دولتمردان باید به آن توجه ویژه‌ای داشته باشند تا شاید بتواند کلیدی برای قفل این بحران باشد. در روش سنتی نزدیک به ۷۰ درصد هدررفت آب وجود دارد درحالی‌که در تکنیک‌های نوین آبیاری راندمان بالا رفته و طبعاً فاکتورهایی مانند تبخیر، هرز آب و... که باعث هدررفت آب می‌شود و حذف شده‌است. در روش آبیاری قطره‌ای زیرسطحی لوله‌های آبد در زیر زمین نصب می‌شود، راندمان آبیاری به بالای ۹۵ درصد می‌رسد و این امکان را فراهم می‌کند که از منابع محدود آب بیشترین میزان محصول تولید شود. این روش در کشورهای دیگر در سطح گسترده مورد استفاده قرار می‌گیرد و ما در ایران با مهندسی معکوس به آن دست یافته‌ایم. این طرح ابتدا در باغات پسته و طی سه سال گذشته برای تولید علوفه، گندم به‌عنوان یک محصول استراتژیک، جو و به‌طور کلی بخش زراعت اجرایی شد. در تولید علوفه توانستیم بهره‌وری آب را تا ۵ برابر افزایش دهیم. ما به عنوان بخش خصوصی روی این پروژه‌ها سرمایه‌گذاری کردیم اما هیچ حمایت دولتی پشتوانه آن نبوده‌است. البته مقامات دولتی از مقام وزارت تا معاونین چندین بار برای بازدید از این پروژه‌ها آمده و از انجام چنین کاری هیجان‌زده شدند اما قدم مثبتی در راه توسعه این تکنیک برنداشتند.

رؤیای آیا آبیاری قطره‌ای زیرسطحی در فضای سبز و جنگل کاری هم کاربرد دارد؟

بله، بسیار کاربرد دارد و ما سعی کردیم خودمان را به سازمان‌های دولتی مانند فضای سبز و پارک‌های شهر تهران و استان‌های دیگر معرفی و مدارک و اطلاعات لازم را برای آنها ارسال کنیم اما متأسفانه شهرداری‌ها تاکنون قدم مثبتی در این زمینه برنداشته‌اند. گیاهانی که در فضای سبز کاشته می‌شوند متمرکز نیستند طبعاً لازم نیست از آب سالم و تصفیه شده برای آبیاری آنها استفاده کرد بنابراین امکان استفاده از آب‌های بازیافت شده و پساب‌های شهری در آبیاری فضای سبز به روش زیرسطحی وجود دارد. اگر چه سرمایه اولیه این تکنیک کمی بالاست اما می‌تواند یک سرمایه‌گذاری پایدار باشد و راندمان بالایی در آبیاری داشته باشد.

رؤیای به‌طور کلی هلدینگ بنیز دارای چند زیرمجموعه است و چه خدماتی ارائه می‌نماید؟

مجموعه بنیز یک هلدینگ بزرگ شامل چهار شرکت است و از حدود ۱۶ سال قبل فعالیت خود در زمینه تصفیه، انتقال و خنک‌سازی آب در پروژه‌های صنعتی را شروع کرده‌است. یکی از شرکت‌های این هلدینگ شرکت هامون تبرید پارس است که فعالیت اصلی آن در زمینه پروژه‌های صنعتی، بازیافت و خنک‌سازی آب بوده و فرآیند خنک‌سازی، بازیافت و برگرداندن آب به پروسه تولید را در بیش از ۵۰ درصد پالایشگاه‌ها، نیروگاه‌ها و پتروشیمی‌های کشور انجام داده‌است. در سال ۸۳ شرکت بنیز تجهیز که عضوی از هلدینگ بنیز است، با نگاه ویژه به بحث آب در زمینه تصفیه و تمیزسازی آن تاسیس شده‌است. در حال حاضر بعد از گذشت حدود ۱۱ سال این مجموعه کاملترین سید کالای تجهیزات نوین آبیاری را دارد و در ایران نماینده ۱۵ شرکت خارجی است. این شرکت در زمینه مطالعات اولیه، طراحی پروژه‌های نوین آبیاری، تامین تجهیزات آبیاری و اجرای سیستم‌های نوین آبیاری فعالیت می‌کند و ابداع‌کننده یا انتقال‌دهنده بسیاری از تکنیک‌های نوین و جدید به کشور است و از پروژه‌های بخش

خصوصی در مساحت‌های خیلی پایین تا پروژه‌های بزرگ دولتی در زمینه انواع روش‌های آبیاری مانند آبیاری قطره‌ای و آبیاری زیرسطحی و آبیاری بارانی را اجرایی می‌کند. این هلدینگ همچنین دو کارخانه تولیدی دارد که یکی از آنها در بخش تولید کودهای کشاورزی فعال است و در واقع حلقه کامل‌کننده تکنیک‌های نوین آبیاری است چراکه وقتی روش‌های آبیاری تغییر می‌کنند، ضروری است که کشاورز با استفاده درست از کودها هم آشنا شده و آموزش لازم را ببیند. این مجموعه برنامه مدونی به نام برنامه کودآبیاری دارد و در آبیاری و کوددهی برنامه دقیق و جامعی را در اختیار کشاورزان قرار می‌دهد تا راندمان تولید افزایش یابد. کارخانه دیگر این هلدینگ در زمینه تولید تجهیزات آبیاری میکرو یا آبیاری قطره‌ای با تکنولوژی روز دنیا فعال است و با مشارکت یک شرکت خارجی حدوداً چندماه قبل راه‌اندازی شده است. شرکت نیز تجهیز همچنین مجتمع کشت و صنعتی در حدفاصل گرمسار به سمتان دارد. یک باغ بسته ۱۰۰ هزار هکتاری که تمام تکنیک‌های نوین آبیاری در آنجا اجرا و آزمایش می‌شود. مثلاً این باغ به سیستم آبیاری قطره‌ای زیرسطحی مجهز و کل شبکه آن اتوماسیون است. تمام شیرها و قطع‌ات آبیاری به صورت وایرلس است و با امواج رادیویی کنترل می‌شود. مزرعه مجهز به ایستگاه هواشناسی کشاورزی برای انجام آبیاری دقیق و مدیریت آفات و بیماری‌ها نیز می‌باشد. در واقع تمام این تجهیزات باید در بخش‌های مختلف کشاورزی ایران وجود داشته باشد اما متأسفانه ما با چشمان بسته کشاورزی می‌کنیم و همین مسئله باعث عدم توسعه کشاورزی در کشور می‌شود.

روفرمود: نقطه نظر شما در مورد واردات خدمات و نهاده‌ها به بازار کشاورزی کشور چیست؟

تفکر غلطی در بازار ایران وجود دارد و آن ایجاد انحصار برای تولیدکننده و جلوگیری از ورود کالاهای خارجی است یعنی به جای تلاش برای ارتقای کالای تولید داخل مانع ورود کالاهای خارجی می‌شوند. این مسئله در کشور ما هم به تولیدکننده و هم به مصرف‌کننده صدمه زده و دو مشکل اساسی ایجاد می‌کند. از یک طرف تولیدکننده سعی نمی‌کند کیفیت کالای خود را ارتقا بدهد و همان کالا را وارد بازار می‌کند و از طرف دیگر کالای با کیفیت بالا در اختیار مصرف‌کننده قرار نمی‌گیرد. باید عینک غلط شعار خودکفایی را برداریم زیرا خودکفایی زمانی معنی دارد که تولیدکننده بتواند کالاهای خود را به تمام دنیا و نه فقط با ایجاد رانت و انحصار به مردم خودش بفروشد. مثلاً زمانی که مجموعه ما به عنوان تامین‌کننده تجهیزات آبیاری از بهترین برندهای دنیا تجهیزات وارد می‌کرد با یک بداخلاقی از سوی بخش دولتی و یک کج رفتاری از سوی بخش خصوصی مواجه شد. البته ما همچنان بر واردات محصولات با کیفیت پافشاری کردیم که باعث شد تولیدکنندگان سعی در افزایش کیفیت کالای خود داشته باشند. ما همچنین همواره تلاش کرده‌ایم تا در زمینه تولید کالاهایی سرمایه‌گذاری کنیم که امکان صادرات آنها وجود داشته باشد. در حال حاضر کالاهای تولیدی ما بسیار با کیفیت و بهتر از نمونه مشابه خارجی آن است.

روفرمود: دلیل اصلی استقبال از محصولات و خدمات بنیز از طرف کشاورزان را چه می‌دانید؟

عمده‌ترین دلیل استقبال کیفیت است. متأسفانه در کشور ما نگاهی پایین دستی به کشاورزی وجود دارد. بیشتر کشاورزان ما تحصیلات زیادی ندارند و در بیشتر موارد به کالاهای به‌عنوان یک کالای یکبار مصرف نگاه می‌کنند. در صورتی که سیستم‌های آبیاری مانند ماشین‌آلات کشاورزی یک کالای سرمایه‌ای است که می‌تواند سال‌ها کار کند بنابراین اگر کالایی بی کیفیت باشد کشاورز نمی‌تواند راندمان بالایی از آن دریافت کند. طبعاً چون ما کالا را وارد می‌کنیم هزینه‌های بیشتری به ما تحمیل می‌شود و قیمت آن بیشتر است اما کیفیت و دوام یک کالا باعث رغبت کشاورز به خرید آن می‌شود.

روفرمود: مباحث ترویجی در انتخاب صحیح کشاورزان و تحقق کشاورزی پایدار چه جایگاهی دارد؟

شاید اکثر کشاورزان ما تحصیلات آکادمیک نداشته باشند و با روش‌های نوین و تکنولوژی‌های روز دنیا، بنر، کود و ماشین‌آلات و تجهیزات آبیاری آشنا نباشند اما تجربیات آنها باعث ارتقای کشاورزی می‌شود. در کنار تجربه وجود معلومات آکادمیک می‌تواند باعث ارتقای سطح کشاورزی شود. ما تعداد زیادی فارغ‌التحصیل در رشته کشاورزی داریم که بیشتر از آنها بی‌کار هستند. با اینکه به نظر من آموزش‌های دانشگاهی چندان کاربردی نیست اما این افراد می‌توانند با آموزش‌های عملی و شرکت در برخی کلاس‌ها و کارگاه‌ها توانمند شوند. دولت

می‌تواند از این افراد برای آموزش کشاورزان و ارتقای کشاورزی ایران استفاده کند در عین حال این افراد باید بسیار به‌روز باشند چون اگر حرف نو و تازه‌ای برای گفتن نداشته باشند اعتماد مخاطب را جلب نمی‌کنند. ما نیز در بنیز در کنار فعالیت‌های بازرگانی همواره به بحث ترویج و آموزش به‌عنوان اصلی جدایی‌ناپذیر نگاه کرده‌ایم.

روفرمود: لطفاً در رابطه با خدمات مطالعاتی، ترویجی و خدمات اجرایی شرکت بیشتر توضیح دهید.

مهمترین فاکتور در یک کار اجرایی مطالعات اولیه است. سرمایه‌گذاری کشور ما در بخش مطالعات اولیه کشاورزی کم است. مثلاً یک پروژه آبیاری براساس تخمین خود وزارت جهاد کشاورزی، ۱۰ میلیون تومان به‌طور میانگین هزینه دارد اما حداکثر هزینه‌ای که برای مشاوره و طراحی این پروژه در اختیار کشاورز قرار می‌گیرد، کمتر از ۱۰۰ هزار تومان در هکتار یعنی یک درصد است. چون مجموعه ما از بخش فروش تجهیزات درآمد دارد، بخشی از آن را صرف طراحی و مشاوره می‌کند در واقع این بخش درآمدزایی برای ما نیست. شرکت‌هایی که صرفاً کار مشاوره طراحی انجام می‌دهند، بدون دریافت هزینه مناسب نمی‌توانند کار خود را به درستی انجام دهند بنابراین خروجی کار بی کیفیت خواهد شد و هزینه‌ای هم که دولت به‌صورت بلاعوض از جیب کل مردم، به کشاورزان پرداخت می‌کند زمانی که بدون طراحی، نظارت و در نهایت بهره‌برداری مناسب باشد، هدر می‌رود. مجموعه ما بعد از اجرای پروژه کشاورز را به حال خود رها نمی‌کند و همواره در کنار او است به‌ویژه بعد از اتمام پروژه تا یک ماه نیروی ما در محل می‌ماند تا آموزش‌های لازم را در اختیار کشاورز قرار دهد. ما حتی به پروژه‌هایی که ۹ سال پیش هم اجرا کرده‌ایم، سرکشی کرده و بابت آن پولی هم دریافت نمی‌کنیم چون موفق بودن تمام پروژه‌های انجام شده از اولویت‌های کاری ماست.

روفرمود: عملکرد تشکلهای خصوصی بخش را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

ما هم عضو نظام مهندسی کشاورزی و هم عضو انجمن واردکنندگان تجهیزات آبیاری و تامین‌کنندگان ماشین‌آلات آبیاری هستیم. انجمن‌ها و تشکلهای خصوصی چندان اثرگذار نیستند و به نظر من دولت آنها را رقیب خود می‌داند و تعامل و همکاری مستمری با این تشکلهای ندارد در نتیجه این تشکلهای هم به درستی شکل نمی‌گیرند و نمی‌توانند موثر باشند. این در حالی است که تشکلهای می‌توانند بازوهای کاری خوبی برای دولت بوده و در کارها به دولت کمک کنند اما تصور دولت این است که بخش خصوصی دنبال منافع خودش است، همه به دنبال منافع خودشان هستند ولی اگر منافع پایدار باشد برای همه مفید خواهد بود.

روفرمود: باتوجه به ارایه خدمات شرکت در راستای حفظ آب و خاک این سرزمین چه انتظارات حمایتی از متولیان دارید؟

به نظر من کشاورزی نسبت به صنعت برای سرمایه‌گذاری به مراتب سودآورتر است اما در عین حال این بخش نیازمند مدیریت صحیح، آموزش و ارتقای تکنیک‌های متعدد و توجه ویژه بخش دولتی می‌باشد. ما برای تولید محصول در ایران از دولت انتظار دریافت یارانه نداریم بلکه می‌خواهیم که دولت مسیر را برای ما هموار کند و به‌ویژه به دنبال تولیداتی باشد که تکنیک‌های نو و تازه ارائه می‌دهند. دومین بخشی که من انتظار دارم دولت در آن فعالیت کند بحث ترویج است. ترویج در سازمان‌های کشاورزی کشورهای پیشرفته مهمترین بخش است. در کشور ما متأسفانه ضعیف‌ترین عملکرد را دارد و باید برای بخش آموزش و ترویج بودجه مناسب اختصاص دهند و از بخش خصوصی که امکان دستیابی به تکنیک‌های جدید دنیا را دارد، استفاده کنند. در کنار این مسایل دولت نباید چندان به دنبال ارائه یارانه به بخش کشاورزی باشد. اگر آگاهی کشاورز در زمینه تولید محصول خوب افزایش یابد دیگر نیازی به یارانه ندارد و می‌تواند بهترین کود، ماشین‌آلات و تجهیزات آبیاری را خریداری و استفاده کند اما مادامی که این یارانه‌ها بدون هیچ شفاف‌سازی و آگاهی به کشاورز پرداخت می‌شود، محصول مناسب تولید نمی‌شود. حمایتی که از بخش کشاورزی به‌ویژه در زمینه تامین تجهیزات آبیاری در ایران توسط دولت صورت می‌گیرد در هیچ جای دنیا وجود ندارد اما نحوه اجرا، مدیریت و بهره‌برداری از آن مناسب نیست و باید برنامه‌ریزی‌های لازم در این زمینه صورت گیرد. بخش دولتی همچنین باید انحصارها را از روی کالاها و تجهیزاتی که برای بخش کشاورزی ارایه می‌شود، بردارد. در واقع اگر دولت به دنبال تولید محصول با کیفیت با راندمان بالا است باید انحصار را بردارد تا رقابت آزاد شود و تولیدکنندگان ما بتوانند با بهترین تولیدکنندگان و برندهای دنیا رقابت کنند.